

13. Hijos de Urano: Cíclopes y Hecatonquiros. *Biblioteca 1.1.1 - 1.1.2*

Οὐρανὸς πρῶτος τοῦ παντὸς ἐδυνάστευσε κόσμου. γήμας δὲ Γῆν ἐτέκνωσε πρῶτους τοὺς ἑκατογχείρους προσαγορευθέντας, Βριάρεων Γύην Κόττον, οἱ μεγέθει τε ἀνυπέροβλητοι καὶ δυνάμει ἦσαν, χειρὰς μὲν ἀνὰ ἑκατὸν κεφαλὰς δὲ ἀνὰ πεντήκοντα ἔχοντες. μετὰ τούτους δὲ αὐτῷ τεκνοῖ Γῆ Κύκλωπας, Ἄργην Στερόπην Βρόντην, ὧν ἕκαστος εἶχεν ἓνα ὀφθαλμὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου. ἀλλὰ τούτους μὲν Οὐρανὸς δήσας εἰς Τάρταρον ἔρριψε.

NOTAS:

ἐδυνάστευσε: *rige genitivo*. γήμας, -ασα, -αν: *part de aor. de γαμέω*. Γῆ -ῆς ἡ: Gea (*diosa primigenia de la tierra*) Βριαρεὺς -έως -ό: Briareo. Γύης -ου ὁ: Gías. Κόττος -ου ὁ: Coto. ἀνὰ (ἑκατὸν), ἀνά (πεντήκοντα): “cada uno”. (*la prep. ἀνά con numerales tiene valor distributivo*). τεκνοῖ: 3^a p^a sg. pres. ind. de τεκνόω Κύκλωψ, -ωπος, ὁ: Ciclope. Ἄργης -ου ὁ: Arges. Στερόπης -ου ὁ: Estéropes. Βρόντης -ου ὁ: Brontes. δήσας: *de δέω* 1. Τάρταρος -ου ὁ: ο Tártaro (*parte más profunda del inframundo*).

14. La castración de Urano. *Biblioteca 1.1.4*

ἀγανακτοῦσα δὲ Γῆ ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τῶν εἰς Τάρταρον ῥιφέντων παίδων πείθει τοὺς Τιτᾶνας ἐπιθέσθαι τῷ πατρί, καὶ δίδωσιν ἀδαμαντίνην ἄρπην Κρόνω. οἱ δὲ Ὀκεανοῦ χωρὶς ἐπιτίθενται, καὶ Κρόνος ἀποτεμῶν τὰ αἰδοῖα τοῦ πατρὸς εἰς τὴν θάλασσαν ἔρριψεν. ἐκ δὲ τῶν σταλαγμῶν τοῦ ῥέοντος αἵματος ἐρινύες ἐγένοντο, Ἀληκτῶ Τισιφόνῃ Μέγαιρα.

NOTAS:

Γῆ, Γῆς ἡ: Gea (*diosa primigenia de la tierra*). Τάρταρος -ου (ὁ): Tártaro (*parte más profunda del inframundo*) ῥιφέντων: *part. aor. pasivo de ῥίπτω*. ἐπι-θέσθαι y ἐπιτίθενται: *de ἐπι-τίθημι (rige dativo)*. Κρόνος, ου (ὁ): Cronos. ἀπο-τεμῶν: *de ἀπο-τέμνω*. ἐρινύες “*erínias*”, *diosas de la venganza*. ἐγένοντο: *de γίγνομαι*. Ἀληκτῶ, -ούς ἡ: Alecto. Τισιφόνῃ, -ης ἡ: Tisífone. Μέγαιρα, -ας ἡ: Megara.

15. Reparto de poderes. *Biblioteca 1.2.1*

καὶ Κύκλωπες τότε Διὶ μὲν διδόασι βροντὴν καὶ ἀστραπὴν καὶ κεραυνόν, Πλούτωνι δὲ κυνέην, Ποσειδῶνι δὲ τρίαιναν· οἱ δὲ τούτοις ὀπλισθέντες κρατοῦσι Τιτάνων, καὶ καθείρξαντες αὐτοὺς ἐν τῷ Ταρτάρῳ τοὺς ἑκατόγχειρας κατέστησαν φύλακας. αὐτοὶ δὲ διακληροῦνται περὶ τῆς ἀρχῆς, καὶ λαγχάνει Ζεὺς μὲν τὴν ἐν οὐρανῷ δυναστείαν, Ποσειδῶν δὲ τὴν ἐν θαλάσῃ, Πλούτων δὲ τὴν ἐν Ἄιδου.

NOTAS:

Κύκλωψ, -ωπος *ó:* Cyclope. **Ζεύς, Διός** *ó:* Zeus. **Πλουτών, -ώνος** *ó:* Plutón. **Ποσειδῶν, -ῶνος** *ó:* Poseidón. **Τιτάν, -ᾶνος** *ó:* Titán. **οἱ δέ:** *valor demostrativo.* **τούτοις:** *n. pl. se refiere a: βροντήν, ἀστραπήν, κεραυνόν, κυνέην, τρίαιναν* **Τάρταρος, -ου** *ó:* Tártaro. *Parte más profunda del inframundo.* **κατ-έστησαν:** *3ª p. pl. aor. act. de καθίστημι.* **φύλακας:** *tiene función predicativa.* **ἐν Ἄιδου:** *en la mansión del Hades, en el Hades (sobreentiéndase “ἐν Ἄιδου (δόμῳ”).*

16. Rapto de Perséfone. Biblioteca 1.5.1

Πλούτων δὲ **Περσεφόνης** ἐρασθεῖς, **Διὸς** συνεργούντος, ἤρπασεν αὐτὴν κρύφα. Δημήτηρ δὲ μετὰ λαμπάδων νυκτός τε καὶ ἡμέρας κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν ζητοῦσα ἐπορεύετο· **μαθοῦσα** δὲ **παρ’ Ἑρμιονέων** ὅτι **Πλούτων** αὐτὴν ἤρπασεν, ὀργιζομένη θεοῖς **κατέλιπεν** οὐρανόν, **εἰκασθεῖσα** δὲ γυναικὶ ἦκεν εἰς Ἐλευσίνα.

NOTAS:

Πλουτών, -ώνος *ó:* Plutón. **Περσεφόνη, -ης ἢ:** Perséfone. **ἐρασθεῖς:** *de ἐράω.* **Ζεύς, Διός** *ó:* Zeus. **μαθοῦσα:** *de μανθάνω.* **Ἑρμιονεύς, -έως:** *hermioneo ou hermionense, gentilicio de la ciudad de Ἑρμιόνη, en el Peloponeso, en la que había un santuario dedicado a la diosa Deméter.* **κατέλιπεν:** *de καταλείπω.* **εἰκασθεῖσα:** *de εἰκάζω, “tras adoptar la imagen de, con forma de (+ dat)”.* **Ἐλευσίς, Ἐλευσίνοσ:** *Eleusis (ciudad del Ática en la que se rinde culto a Deméter y a Perséfone).*

17. Prometeo. Biblioteca 1.7.1

Προμηθεὺς δὲ ἐξ ὕδατος καὶ γῆς ἀνθρώπους **πλάσας** ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ πῦρ, λάθρᾳ **Διὸς** ἐν θήκη κρύψας. ὥς δὲ ἤσθετο Ζεύς, ἐπέταξεν **Ἥφαιστῳ** τῷ **Καυκάσῳ** ὄρει τὸ σῶμα αὐτοῦ προσηλῶσαι τοῦτο δὲ **Σκυθικόν** ὄρος ἐστίν. ἐν δὴ τούτῳ προσηλωθεὶς **Προμηθεὺς** πολλῶν ἐτῶν ἀριθμὸν ἐδέδετο· καθ’ ἐκάστην δὲ ἡμέραν ἀετὸς **ἐφιπτάμενος** αὐτῷ ἐνέμετο τὸ ἦπαρ ὃ ἠϋξάνετο διὰ νυκτός.

NOTAS:

Προμηθεὺς, έως: Prometeo. **πλάσας:** *de πλάττω.* **ἔδωκεν:** *de δίδωμι.* **Ζεύς, Διός** *ó:* Zeus. **ἤσθετο:** *de αἰσθάνομαι.* **ἐπ-έταξεν:** *de ἐπι-τάττω.* **Ἥφαιστος, -ου** *ó:* Hefesto. **Καύκασος, -ου** *ó:* Caúcaso (*cordillera entre el mar Caspio y el mar Negro*). **Σκυθικός -ῆ -όν:** *escítico (adjetivo referido a los escitas, pueblo nómada de origen iranio que habitaba en la zona del Caúcaso y en el N. del mar Negro).* **προσηλωθεῖς:** *part. aor. pas. de προσ-ηλόω* **ἐδέδετο:** *plpf. δέω 2. “estuvo encadenado, permaneció encadenado”.* **ἐφιπτάμενος:** *del vb. ἐφίπταμαι (forma tardía de ἐπι-πέτομαι).*

18. Muerte de los hijos de Medea. Biblioteca 1.9.28

τοὺς δὲ παῖδας οὓς εἶχεν ἐξ Ἰάσονος, Μέρμερον καὶ Φέρητα, ἀπέκτεινε, καὶ λαβοῦσα παρὰ Ἥλιου ἄρμα πτηνῶν δρακόντων ἐπὶ τούτου φεύγουσα ἦλθεν εἰς Ἀθήνας. λέγεται δὲ καὶ ὅτι φεύγουσα τοὺς παῖδας ἔτι νηπίους ὄντας κατέλιπεν ἐπὶ τὸν βωμὸν τῆς Ἥρας· Κορίνθιοι δὲ αὐτοὺς ἀναστήσαντες κατετραυμάτισαν. Μήδεια δὲ ἦκεν εἰς Ἀθήνας, κάκεϊ γαμηθεῖσα Αἰγεῖ παῖδα γεννᾷ Μῆδον.

NOTAS:

Ἰάσων, -ονος ὁ: Jasón (*jefe de los Argonautas*). Μέρμερος, -ου ὁ: Mérmero. Φέρης, Φέρητος ὁ: Feres. ἀπέκτεινε: *aoristo de ἀποκτείνω*; *el sujeto es Medea*. Ἥλιος, Ἠλίου ὁ: Helios (*dios del sol*). ἦλθεν: *de ἔρχομαι*. κατέλιπεν: *de καταλείπω*. Ἥρα, -ας ἡ: Hera. Κορίνθιος -α -ον: Corintio (*gentilicio de la ciudad de Corinto*); Μήδεια, -ας: Medea. ἀναστήσαντες: *part. aor. de ἀν-ίστημι (aquí con el sentido de “expulsar, echar fuera”)*. γαμηθεῖσα: *de γαμέω*. Αἰγεύς, -έως ὁ: Egeo (*rey del Ática*). Μῆδος, -ου ὁ: Medo.

19. La Quimera, tres fieras en una. Biblioteca 2.3.1

Ἰοβάτης δὲ ἀναγνοὺς ἐπέταξεν αὐτῷ Χίμαιραν ἀποκτείνειν, νομίζων αὐτὸν ὑπὸ τοῦ θηρίου διαφθαρήσεσθαι: ἦν γὰρ οὐ μόνον ἐνὶ ἀλλὰ πολλοῖς οὐκ εὐάλωτον, εἶχε δὲ προτομήν μὲν λέοντος, οὐρὰν δὲ δράκοντος, τρίτην δὲ κεφαλὴν μέσσην αἰγός, δι' ἧς πῦρ ἔβαλλεν. καὶ τὴν χώραν διέφθειρε, καὶ τὰ βοσκήματα ἐλυμαίνετο· μία γὰρ φύσις τριῶν θηρίων εἶχε δύναμιν.

NOTAS:

Ἰοβάτης ου ὁ: Iobates (*rey de Licia*) ἀνα-γνοὺς: “*tras haberlas leído*” (las cartas); *part. aor. act.; nom. sg. m. de ἀνα-γιγνώσκω (se refiere a unas cartas enviadas por su yerno Preto, rey de Tirinto, en las que le mandaba matar a Belerofonte)*. ἐπ-έταξεν: *de ἐπι-τάττω*. Χίμαιρα, -ας ἡ: Quimera δια-φθαρήσεσθαι: *inf. fut. con significado pasivo, de δια-φθείρω*. προτομή, -ῆς: *parte delantera, parte de adelante*. αἶξ, αἰγός ἡ: *cabra*.

20. Heracles: nacimiento. Biblioteca 2.4.8

Ἀλκμήνη δὲ δύο ἐγέννησε παῖδας, Διὶ μὲν Ἡρακλέα, μιᾷ νυκτὶ πρεσβύτερον, Ἀμφιτρούωνι δὲ Ἰφικλέα. τοῦ δὲ παιδὸς ὄντος ὀκταμηνιαίου δύο δράκοντας ὑπερμεγέθεις Ἥρα ἐπὶ τὴν εὐνήν ἔπεμψε, διαφθεῖρειν τὸ βρέφος θέλουσα. ἐπιβωμένης δὲ Ἀλκμήνης Ἀμφιτρούωνα, Ἡρακλῆς ἄγχων ἑκατέραις ταῖς χερσὶν αὐτοὺς διέφθειρε.

NOTAS:

Ἀλκμήνη, -ης ἡ: Alcmena. Ζεὺς, Διὸς ὁ: Zeus. Ἡρακλῆς, -κλέους: Heracles. Ἀμφιτρύων, -ωνος ὁ: Anfitrión. Ἴφικλῆς, -έους ὁ: Ificles ὀκταμηνιαῖος -α- ον = ὀκτάμηνος -ον. Ἥρα, -ας: Hera.

21. El enigma de la Esfinge durante el reinado de Creonte. *Biblioteca 3.5.8*

Λάιον μὲν οὖν θάπτει βασιλεὺς Πλαταιέων Δαμασίστρατος, τὴν δὲ βασιλείαν Κρέων ὁ Μενοικέως παραλαμβάνει. τούτου δὲ βασιλεύοντος οὐ μικρὰ συμφορὰ κατέσχε Θήβας. ἔπεμψε γὰρ Ἥρα Σφίγγα, ἡ μητρὸς μὲν Ἐχίδνης ἦν πατρὸς δὲ Τυφῶνος, εἶχε δὲ πρόσωπον μὲν γυναικός, στήθος δὲ καὶ βάσιν καὶ οὐρὰν λέοντος καὶ πτέρυγας ὄρνιθος. μαθοῦσα δὲ αἰνίγμα παρὰ μουσῶν ἐπὶ τὸ Φίκιον ὄρος ἐκαθέζετο, καὶ τοῦτο προύτεινε Θηβαίοις. ἦν δὲ τὸ αἰνίγμα· τί ἐστὶν ὃ μίαν ἔχον φωνὴν τετράπουν καὶ δίπουν καὶ τρίπουν γίγνεται·

NOTAS:

Λάιος, -ου ὁ: Laios. Πλαταιαί, ὦν αἰ: Platea (*ciudad de Beocia*). Δαμασίστρατος, -ου ὁ: Damasístrato. Κρέων, -οντος ὁ: Creonte. Μενοικέως, -έως ὁ: Meneceo (*se sobreentiende "ὁ υἱὸς τοῦ Μενοικέως"*). κατέσχε: *aor. de κατ-έχω*. Ἐχίδνα, -ης ἡ: Equidna (*ninfa monstruosa que dio a luz terribles criaturas; se sobreentiende "ἡ θυγατὴρ"*). Τυφῶν, -ῶνος ὁ: Tifón (*monstruo terrorífico, hijo de Gea*). μαθοῦσα: *de μανθάνω*. Φίκιος, -ου ὁ: Ficio (*nombre de un monte cercano a Tebas*). προύτεινε *impf. de προ-τείνω*

22. Antígona entierra a su hermano. *Biblioteca 3.7.1*

Κρέων δὲ τὴν Θηβαίων βασιλείαν παραλαβὼν τοὺς τῶν Ἀργείων νεκροὺς ἔρριψεν ἀτάφους, καὶ κηρύξας μηδένα θάπτειν φύλακας κατέστησεν. Ἀντιγόνη δέ, μία τῶν Οἰδίποδος θυγατέρων, κρύφα τὸ Πολυνείκουσ σῶμα κλέψασα ἔθαψε, καὶ φωραθεῖσα ὑπὸ Κρέοντος αὐτοῦ τῷ τάφῳ ζῶσα ἐνεκρύφθη.

NOTAS:

Κρέων, Κρέοντος ὁ: Creonte. Θηβαίος -α -ον: tebano, habitante de Tebas. παραλαβὼν: *de παρα-λαμβάνω*. Ἀργεῖος -α -ον: argivo (*gentilicio de la ciudad de Argos, ciudad que atacó a Tebas bajo el mando de Polinices*). ἀτάφους: *función predicativa*. κηρύξας: *de κηρύττω*. *De este participio depende la oración de infinitivo μηδένα θάπτειν* κατέστησεν: *3ª pª sg. aor. act. de καθ-ίστημι*. Οἰδίπους, Οἰδίποδος ὁ: Edipo. Πολυνείκης, -ουσ ὁ: Polinices (*hermano de Antígona*). ζῶσα: *part. pres. nom. sg. f. de ζάω*. ἐνεκρύφθη: *de ἐγ-κρύπτω, aquí con el sentido de "encerrar"*.

23. Asesinato de Agamenón. *Epítome* 6.23-24

Ἀγαμέμνων δὲ κατανήσας εἰς Μυκῆνας μετὰ Κασάνδρας διαφθείρεται ὑπὸ Αἰγίσθου καὶ Κλυταιμνήστρας· δίδωσι γὰρ αὐτῷ χιτῶνα ἄχειρα καὶ ἀτράχηλον, καὶ τοῦτον ἐνδύομενος φονεύεται, καὶ βασιλεύει Μυκηνῶν Αἰγισθος· κτείνουσι δὲ καὶ Κασάνδραν. Ἥλέκτρα δὲ μία τῶν Ἀγαμέμνονος θυγατέρων Ὀρέστην τὸν ἀδελφὸν ἐκκλέπτει καὶ δίδωσι Στροφίῳ Φωκεῖ τρέφειν, ὃ δὲ αὐτὸν ἐκτρέφει μετὰ Πυλάδου παιδὸς ἰδίου.

NOTAS:

Ἀγαμέμνων, -ονος ὁ: Agamenón. Μυκῆναι, -ῶν αἰ: Micenas. Κασάνδρα, -ας ἡ: Cassandra (*adivina troyana hija de Príamo y Hécuba*). Αἰγισθος, -ου ὁ: Egisto (*amante de Clitemnestra*). Κλυταιμνήστρα, -ας ἡ: Clitemnestra. δίδωσι: 3^a sg pres. ind. δίδωμι ἀτράχηλος, -ον: que no tiene τράχηλος. Ἥλέκτρα, -ας ἡ: Electra. Ὀρέστης, -ου ὁ: Orestes. Στροφίος, -ου ὁ: Estrofia (*rey de Focea*). Φωκεύς, -έως ὁ: focio (*gentilicio de la ciudad de Focea, situada en Asia Menor*). τρέφειν: inf. con valor final. Πυλάδης, -ου ὁ: Pílares (*nombre del hijo de Estrofia*)

24. Odiseo e a cova de Polifemo. *Epítome* 7.4

καταλιπὼν δὲ τὰς λοιπὰς ναῦς ἐν τῇ πλησίον νήσῳ, μίαν ἔχων τῇ Κυκλώπων γῆ προσπελάζει, μετὰ δώδεκα ἐταίρων ἀποβάς τῆς νεώς. ἔστι δὲ τῆς θαλάσσης πλησίον ἄντρον, εἰς ὃ ἔρχεται ἔχων ἀσκὸν οἴνου. ἦν δὲ Πολυφήμου τὸ ἄντρον, ὃς ἦν Ποσειδῶνος καὶ Θωώσης νύμφης, ἀνήρ ὑπερμεγέθης ἄγριος ἀνδροφάγος, ἔχων ἓνα ὀφθαλμὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου.

NOTAS:

καταλιπὼν: de καταλείπω. Κύκλωψ, Κυκλώπος ὁ: Ciclope. προσπελάζει: *el sujeto es Odiseo*. ἀποβάς: part. aor. act. nom. sg. m. de ἀπο-βαίνω. Πολύφημος, -ου ὁ: Polifemo. Ποσειδῶν, ὠνος: Poeidón (*sobreentiéndase ὁ νῖός*). Θωώση, -ης ἡ: Toosa (*nombre de una ninfa marina*).